методи страхування ризиків. Ці методи передбачають створення резервів та забезпечень, певних фондів, які в подальшому будуть використовуватися задля погашення можливих втрат. Встановлення резервів, фондів, забезпечень для кожного підприємства регулюється в обліковій політиці підприємства, де повинні чітко бути визначені їх види та порядок створення.

Список використаних джерел:

1. Засадний Б.А. Ризики системи бухгалтерського обліку в умовах застосування МСФЗ/ Засадний Б.А. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017, №14 (1). С. 111-115
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» URL.: http://www.minfin.gov.ua/file/link/320282/file/IAS%2001.pdf.
3. Карпушенко М. Ю., Філатова І. О. Особливості відображення ризиків у інтегрованій звітності. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. № 2. С. 211-214.
4. Карпушенко М.Ю. Управління фінансовими ризиками. Вісник Хмельницького національного університету. 2019. №2. С.110-113.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» №237 від 08.10.1999 р. URL.: https://zakon.rada. gov.ua/laws/show/z0725-99#Text

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЮ БЕЗПЕКОЮ

***Кваша Т. К.**, н. с. ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України"*

В економічній літературі поняття «інформаційно-аналітичне забезпечення» охоплює комплекс взаємозв'язаних методів, заходів і засобів науково-методичного, соціально-політичного, техніко-економічного і організаційно-правового характеру.

З позиції забезпечення і супроводження відповідних функцій будь-якої системи управління, у тому числі системи управління фінансовою та інвестиційною безпекою, інформаційно-аналітичне забезпечення можна розглядати як процес поєднання всієї використаної системою інформації, спеціальних засобів і методів її обробки і зберігання (інформаційна складова), а також діяльності фахівців з її ефективного удосконалення та використання (аналітична складова) [1].

Інформаційно-аналітичне забезпечення являє собою систему одержання, оцінки, зберігання, обробки і передачі інформації, яку створено з метою розроблення ефективних рішень на всіх рівнях управління. Інформаційно-аналітична діяльність покликана виконувати насамперед завдання якісно-змістовного перетворення первинної інформації, функціонально перетинаючись в цьому плані з науковою (вироблення нового знання) і управлінською (розробка варіантів рішень, сценаріїв) діяльністю.

Аналітичний аспект цієї діяльності дозволяє трактувати її як творчу аналітичну діяльність, призначену для оцінювання інформації і підготовки

прийняття рішень; як сукупність процесів семантичної обробки даних, з використанням методів та засобів «аналітики» та «інформаційної аналітики», в результаті чого розрізнені дані перетворюються на закінчену інформаційну продукцію - аналітичний документ.

В залежності від способу збору інформації та методів її оброблення розрізняють такі види інформаційно-аналітичних досліджень [2]:

Описові – відповідають на питання "що відбулося?"- збір інформації та її аналіз.

Діагностичні – відповідають на питання "чому так відбулося?"- використовують спеціальні методи аналізу.

Прогностичні або предикативні – відповідають на питання "як події будуть розвиватися далі" – методи математичної статистики, моделювання, Dita Mining тощо.

Приписуючі – розробляють сценарії розвитку подій з використанням машинного навчання та штучного інтелекту і пропонують проєкти урядових рішень.

Кожен вид інформаційно-аналітичних досліджень має різну кількість етапів, але всі починаються із збору інформації. Для регулярного відстеження стану будь-якої системи необхідна методика із підготовки необхідних даних та інформації. Однією з таких систем є система економічної безпеки, моніторинг та оцінювання стану якої є однією з складових ефективного державного управління.

Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року [3] визначає шляхи досягнення цілей і реалізації пріоритетів національних інтересів у сфері забезпечення економічної безпеки. Національним інтересам України відповідає сталий розвиток національної економіки, інтеграція України в європейський економічний простір, розвиток рівноправного взаємовигідного економічного співробітництва з іншими державами.

Реалізація завдань за безпековим напрямом забезпечуватиметься шляхом, зокрема визначення та дотримання критичних меж і цільових орієнтирів за індикаторами основних складових економічної безпеки, проведення постійного моніторингу економічної стійкості шляхом відслідковування рівня критичних меж за індикаторами, включеними до таблиці індикаторів економічної безпеки. Організаційне, наукове та фінансове забезпечення реалізації Стратегії включає, серед іншого, розроблення у 2021 році проекту методики щорічної оцінки стану економічної безпеки, яка включає перелік індикаторів для такого оцінювання та їхніх критичних меж.

Цьогорічна пандемія збігається з закінченням економічного циклу Кондратьєва та циклу ділової активності Жюгляра, тобто світ знаходиться у точці фазового переходу на нові технології. Це означає, що успішними будуть тільки ті державно-управлінські рішення, які спрямовані на впровадження інновацій і перехід на нові технології [4]. Враховуючи означене та те, що інноваційні рішення у сфері державного управління стали основою економічного відновлення країн після кризи COVID - 19, зупинимось на інвестиційно-інноваційній безпеці та показниках для її моніторингу.

Методичні рекомендації [5] щодо розрахунку рівня економічної безпеки України для інвестиційно-інноваційної безпеки містять 14 індикаторів для оцінювання її стану.

Це, зокрема "*Відношення кредитів, наданих нефінансовим корпораціям та домашнім господарствам на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості (кумулятивно, скореговані на курсову різницю), до ВВП відсотків ВВП*". Але міжнародними індексами (Глобальний індекс інновацій, Індекс готовності до передових технологій [6] тощо) відслідковується показник доступності приватних компаній до кредитів, за яким позиції України погіршуються. Пропонується замінити означений показник на "*Відношення кредитів, наданих іншим нефінансовим корпораціям (кумулятивно, скореговані на курсову різницю), до ВВП, відсотків ВВП*" (табл. 1).

З огляду на поставлене у Стратегії економічної безпеки завдання для сфери інвестиційно-інноваційної безпеки щодо створення умов для малих та середніх підприємств для інвестування в науково-дослідну діяльність і відслідковування потреб підприємницького сектору у результатах науково-дослідної діяльності пропонується індикатор "*Частка витрат на наукові дослідження і розробки (ДіР) за рахунок підприємницького сектору, % до загального обсягу витрат на ДіР*". Замовлення ДіР підприємницьким сектором гарантує важливість роботи для підприємницького сектору і впровадження її результатів.

Таблиця 1 – Показники, які пропонується включити у перелік індикаторів для оцінювання стану інвестиційно-інноваційної безпеки

Індикатор	Критичні межі індикатора (min / opt / max)
1. Відношення кредитів, наданих іншим нефінансовим корпораціям (кумулятивно, скореговані на курсову різницю), до ВВП, відсотків ВВП	Мін – 26% Макс – 80%
2. Частка витрат на наукові дослідження і розробки (ДіР) за рахунок підприємницького сектору, % до загального обсягу витрат на ДіР	Мін – 25 % Макс – 65%
3. Частка витрат на інновації підприємств у валовому внутрішньому продукті, відсотків	Мін – 0,4 Опт – 1,2
4. Відношення обсягу експорту роялті, ліцензійних послуг, комп'ютерних та інформаційних послуг, ДіР, послуг в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях, до відповідно їх імпорту, відсотків	Опт > 100% Мін – 50%
5. Кількість зареєстрованих у національному офісі прав на об'єкти інтелектуальної власності (на винаходи, корисні моделі і промислові зразки), на 1 млрд грн загального обсягу витрат на ДіР	Мін – 20 Опт – 160

Джерело: розроблено автором

Наступний показник, що пропонується включити до переліку індикаторів, - "*Частка витрат на інновації підприємств у валовому внутрішньому продукті, відсотків*" – направлений на відслідковування рівня виклику / загрози для досліджуваної сфери щодо недостатнього обсягу фінансування інноваційної діяльності [3].

Вважаємо за потрібне замість індикатору "*Відношення експорту роялті, ліцензійних послуг, комп'ютерних та інформаційних послуг, наукових та конструкторських розробок, послуг в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях до ВВП*" відслідковувати значення показника *"Відношення обсягу експорту роялті, ліцензійних послуг, комп'ютерних та інформаційних послуг, ДіР, послуг в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях, до відповідно їх імпорту, %*", як показник технологічної незалежності України.

На виконання положень Стратегії економічної безпеки щодо удосконалення правового захисту прав власності і створення сприятливих умов для генерування і комерціалізації завершених наукових розробок пропонується новий індикатор "*Кількість зареєстрованих у національному офісі прав на об'єкти інтелектуальної власності (на винаходи, корисні моделі і промислові зразки), на 1 млрд грн загального обсягу витрат на ДіР*". Цей індикатор є мірилом результативності та якості наукової та інноваційної діяльності. Оформлення прав інтелектуальної власності здійснюється автором у разі високої якості розробки, на яку оформлюються означені права. Адже сплачувати суттєвий внесок за реєстрацію є сенс у разі затребуваності і можливості її комерціалізації.

З метою визначення критичних меж індикаторів проаналізовано відповідну статистику країн ЄС. Мінімальне для країн ЄС відповідне значення індикатору (у 2019 р. або 2020р. – яке є у наявності) прийнято у якості мінімальної критичної межі. Середнє для країн ЄС відповідне значення пропонується прийняти як максимальна критична межа для показників №№1,2 із урахуванням рівня індикатору в Україні (табл. 2) та як оптимальне значення для показників 3-5 з таблиці 1.

Таблиця 2 Значення показників, які пропонується включити у перелік індикаторів для оцінювання стану інвестиційно-інноваційної безпеки, для України у 2018-2020 роках

Індикатор	2018	2019	2020
Відношення кредитів, наданих іншим нефінансовим корпораціям (кумулятивно, скореговані на курсову різницю), до ВВП, відсотків ВВП	21,71	17,19	15,85
Частка витрат на наукові дослідження і розробки (ДіР) за рахунок підприємницького сектору, % до загального обсягу витрат на ДіР	0,34		0,56
Частка витрат на наукові дослідження і розробки за рахунок підприємницького сектору, % до загального обсягу витрат	23,5	23,4	14,8
Відношення обсягу експорту роялті, ліцензійних послуг, комп'ютерних та інформаційних послуг, ДіР, послуг в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях, до відповідно їх імпорту, відсотків	209	245	283
Кількість зареєстрованих у національному офісі прав на об'єкти інтелектуальної власності (на винаходи, корисні моделі і промислові зразки), на 1 млрд грн загального обсягу витрат на наукові дослідження і розробки	700,56	691,52	536,65

Джерело: розроблено автором на основі даних Держстату на Нацбанку України

Ці пропозиції надано для обговорення до робочої групи щодо розроблення проекту методики оцінки стану економічної безпеки, що створена Національним інститутом стратегічних досліджень, який, відповідно до рішення РНБОУ від 11.08.2021 р. "Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року", разом з Національною академією наук України забезпечує наукове супроводження реалізації Стратегії.

Список використаних джерел:

1. Березняк Н.В. Підходи до формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики / Н.В. Березняк, Т.К. Кваша, Г.В. Новіцька // Науково-технічна інформація. – № 2. – 2014. – С. 3-10
2. Писаренко Т.В. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку: світовий та вітчизняний досвід: монографія / Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша, Н.В. Березняк, О.В. Прудка. – К. : УкрІНТЕІ, 2015. - 260 с.
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року»: Указ Президента України № 347/2021. – Доступно з: Указ Президента України №347/2021 — Офіційне Інтернет-Представництво Президента України (President.Gov.Ua)
4. Чала Н. Д. Вплив пандемії COVID-2019 на досягнення цілей сталого розвитку / Чала Ніна // Україна 2030: публічне управління для сталого розвитку: матеріали щорічної міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 2020 р.) : у 3 т. / за заг. ред. А. П. Савкова, М. М. Білинської, О. М. Петроє ; Національна академія державного управління при Президентові України. - Київ : [НАДУ], 2020. - Т. 3. - С. 226-228. - Доступно з: Вплив пандемії COVID-2019 на досягнення цілей сталого розвитку (ukma.edu.ua)
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі від 29.10.2013 № 1277. Доступно з: Про затвердження Методичних рек... | від 29.10.2013 № 1277 (rada.gov.ua)
6. Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році: науково-аналітична записка. Доступно з: AZ.nauka.innovatsiyi.2020-29.06.2021.pdf (mon.gov.ua)

ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ СВІТОВИМ БАНКОМ В УМОВАХ ПРОТИДІЇ COVID-19

Клименко К. В., *канд.екон.наук, завідувач відділу бюджетної системи,* ***Савостьяненко М. В.,*** *старший науковий співробітник відділу міжнародних фінансів та фінансової безпеки НДФІ ДННУ «Академія фінансового управління»*

Фінансування політики розвитку (ФПР / DPF) є загальним інструментом бюджетної підтримки від Світового банку. За допомогою інструмента DPF Банк надає урядам нецільові кошти у формі позик, кредитів, грантів або гарантій. Надання фінансування за програмою DPF зумовлюється тим, що уряд має запровадити низку узгоджених політичних реформ, так званих «попередніх дій», які можуть містити цілий ряд завдань – від заходів реагування на стихійні лиха до заходів фіскального управління.

Бюджетна підтримка є важливим інструментом фінансування в умовах кризи. На відміну від проектних кредитів, які мають тенденцію виплачуватися